Виступ Святішого Патріарха Кирила на пленарному засіданні Другого саміту Росія — Африка

27 липня 2023 року в Санкт-Петербурзі відбулося пленарне засідання Економічного та гуманітарного форуму Росія – Африка у рамках Другого саміту Росія – Африка. Святіший Патріарх Московський і всієї Русі Кирил виступив на форумі з доповіддю, присвяченою актуальним питанням російсько-африканських відносин та місії Руської Православної Церкви на Африканському континенті.

Ваша Високоповажносте, шановний Володимире Володимировичу — Президенте Російської Федерації!

Ваша Високоповажносте, шановний пане Азалі Ассумані — Президенте Союзу Коморських Островів!

Високоповажні глави та високі представники країн Африки!

Сердечно вас вітаю. Дякую за запрошення виступити на такій представницькій зустрічі,

присвяченій розвитку співробітництва між Росією та державами Африканського континенту. Нинішній форум — справді яскрава подія у міжнародному житті, яка має важливий політичний, економічний та духовно-культурний вимір.

Незважаючи на географічну віддаленість, народи наших країн пов'язують добрі стосунки. Секрет такої дружби досить простий: Росія ніколи не розглядала Африканський континент як простір для отримання прибутку або як об'єкт для колонізації, ніколи не говорила з народами Африки у зарозумілому тоні, з позиції переваги та сили. У важкі історичні моменти ми завжди намагалися виявляти солідарність та взаємовиручку. У непростий та відповідальний час боротьби за незалежність і самовизначення країн Африки Росія намагалася активно підтримувати ці народи, а потім разом з ними працювала над створенням мирного життя, над розвитком багатьох інфраструктурних проєктів. Чудово, що ця співпраця триває й сьогодні.

Добрі почуття, які нас пов'язують, перевірено часом. Їхньою міцною основою є в тому числі й спільне розуміння фундаментальних основ людського життя і глибока відданість неминучим моральним цінностям. Вірність традиції, сприйняття сім'ї як союзу чоловіка і жінки, любов і повага до своєї історії, прагнення добра і справедливості — ці важливі цивілізаційні принципи мають визначальне значення і для російської людини, і для жителів Африки, які також дорожать своєю духовною та культурною самобутністю. Для нас ці принципи є настільки важливими, що ми готові їх захищати і відстоювати.

А відстоювати їх доводиться часом у дуже непростих умовах. За останні десятиліття світ змінився до невпізнанності. Я говорю зараз не стільки про політичну карту, економічні процеси та технічний прогрес, скільки про той небезпечний духовно-моральний клімат, який активно і навіть агресивно формується зусиллями багатьох західних країн. Моральний релятивізм; культ споживання; свобода, хибно зрозуміла як вседозволеність; знищення інституту традиційної сім'ї — все це лише неповний список тих бід, які несе система цінностей, що насаджується певними силами на Заході, а вірніше сказати — антицінностей, оскільки їхнє прийняття неминуче веде людство до глибокої культурної та духовної деградації.

Слава Богу, цю небезпеку добре розуміють не тільки в Росії, де приймаються закони, покликані захистити суспільство від пропаганди чужої нам культури та морально нездорових явищ, а й у країнах Африки. Знаю, що незважаючи на колосальний тиск, абсолютна більшість африканських країн категорично відкидають легалізацію на законодавчому рівні так званих одностатевих спілок, евтаназії та інших із релігійної точки зору гріховних діянь. Все це, безперечно, зближує наші позиції. Ми виходимо з тих самих базових принципів, а тому завжди радіємо, коли зустрічаємося з однодумцями.

Чудово, що посилюється роль Африки у міжнародних відносинах. Яскравим прикладом є миротворчі ініціативи африканських країн, їхня активна участь у вирішенні континентальних і глобальних проблем. Впевнений, що Росія і Африка разом можуть запропонувати світові конструктивну модель чесних та справедливих відносин між народами.

На жаль, не всі на міжнародній арені сьогодні готові вести рівноправний діалог. Низку західних держав усе ще «не відпускає» їхнє колонізаторське минуле, і вони продовжують мислити і діяти за цим шаблоном.

Сподіваюся, що розвиток добрих відносин між Росією та країнами Африки послужить подальшому утвердженню традиційних моральних цінностей у світі.

Ще одним злочинним інструментом у сучасній політиці є спроби розпалювання міжрелігійної ворожнечі. Зі скорботою наголошую, що на Африканському континенті ці явища набули небезпечного поширення. На жаль, найбільших гонінь зазнають християни. Користуючись нагодою, як Предстоятель Руської Православної Церкви, з болем у серці гаряче закликаю всіх, хто має можливість і реальну владу вплинути на цю трагічну ситуацію, зробити все для того, щоб захистити християн на Африканському континенті.

Сумний досвід останніх десятиліть та історія багатьох регіональних конфліктів свідчать про те, що провокації на релігійному ґрунті нерідко ініціюються та фінансуються тими, хто бажає ослаблення країни зсередини та діє за відомим принципом «розділяй і владарюй». Вкрай важливо не допускати розпалювання ворожнечі за релігійною ознакою. Це тим більше актуально з урахуванням багатоконфесійного і поліетнічного характеру більшості африканських країн.

Культурна та національна різноманітність — це багатство будь-якої країни, яке необхідно дбайливо зберігати. Вірю, Росія готова ділитися своїм багатовіковим досвідом у цій галузі. У нашій країні проживає понад сотня національностей, у ній гармонійно співіснують представники різних релігій і конфесій: православні християни, католики, протестанти, мусульмани, юдеї, буддисти. Ми не просто століттями живемо пліч-о-пліч — ми вільно сповідуємо свою віру та співпрацюємо у просвітницькій, гуманітарній, миротворчій, соціальній та інших сферах. І як інструмент ми створили організації, у межах яких не лише радимося один з одним, а й виробляємо якусь програму спільних дій.

Що стосується Руської Православної Церкви, то вона, усвідомлюючи особливу відповідальність за долі народів, що історично відносяться до неї, прагне робити все, щоб виховувати в людях вірність правді Божій, повагу до традиції та любов до своєї країни.

Нещодавно Руська Православна Церква, відгукуючись на прохання віруючих православних людей в Африці, заради духовного окормлення православних, які перебувають на цьому континенті, та з огляду на потребу нашої діяльності в Африці, створила Патріарший екзархат.

Водночас присутність Руської Православної Церкви на території Африки — не якась безпрецедентна новація. Руські парафії почали з'являтися на континенті ще у XIX — на початку XX ст.

Так, в Абіссінії в 1889 та 1896 рр. в. були збудовані руські храми. Постійна парафія Руської Православної Церкви в Єгипті була створена в 1914 р. Після революції в Росії і у зв'язку з початком відтоку біженців з нашої країни парафій в Африці стало відкриватися все більше: в 1920 р. був освячений храм у Тунісі, в 1922 р. створено парафію в Алжирі, в 1927 р. — відкрито руські православні парафії на території Марокко. У 1998 р. мені довелося освячувати перший руський храм у Південноафриканській Республіці.

На посаді голови Відділу зовнішніх церковних зв'язків Московського Патріархату, а потім як Патріарх я відвідав з 1971-го по 2016 рік 18 країн на Африканському континенті: на півночі, на півдні, на сході, на заході і в самому центрі. Особливо важливою вважаю свою зустріч із паном Нельсоном Манделою у його будинку в Соуето у листопаді 1990 року. Того року, 11 лютого, його було звільнено з тривалого ув'язнення, і я, як здається, був першим іноземцем, кого він прийняв у своєму будинку. Пан Мандела просив мене передати владі Радянського Союзу подяку за вирішальну допомогу у підтримці та постачанні, у тому числі й усім необхідним для ведення боротьби з режимом апартеїду. Як відомо, у 1994 р. він став президентом ПАР. І я зберігаю найдобрішу пам'ять про цю людину, яка дійсно так багато зробила для звільнення світу від того, щоб апартеїд сприймався як щось, із чим можна миритися.

На превеликий жаль, у 2019 р. Предстоятель Олександрійської Церкви Патріарх Феодор, звісно, під зовнішнім тиском вирішив визнати розкольницьку групу в Україні. Ці сумні обставини, повторюся, спонукали Руську Православну Церкву створити у грудні 2021 р. Патріарший екзархат Африки. Патріарх Олександрійський, з приводу певних західних сил, пішов на те, щоб створити новий розкол у Православ'ї, і ми мали відгукнутися на це діяння. Так ми ухвалили рішення про організацію Екзархату на Африканському континенті. Серед нашої пастви — не лише руські люди, які мешкають в Африці, а й місцеві жителі, які сповідують Православ'я і сьогодні належать до нашої Церкви.

За минулі півтора року Патріарший екзархат Африки відкрив понад 200 парафій у 25 африканських країнах. Крім розвитку богослужбового життя, вдалося розпочати реалізацію багатьох гуманітарних та освітніх проєктів, зокрема з перекладу книг на місцеві мови та багато

іншого. Створення та активна діяльність Екзархату викликали великий інтерес до Руської Православної Церкви з боку африканців.

Для багатьох цінне те, що ми є Церквою, яка дбайливо зберігає апостольську спадкоємність у вченні, Таїнствах і духовному досвіді, — Церквою, яка не спотворює богозаповідані норми моральності на догоду модним ідеологічним трендам.

Розвиваючи нашу душпастирську діяльність, ми прагнемо робити свій внесок у зміцнення відносин між Росією та Африкою, у покращення якості життя людей. У місцях, де створюються наші парафії, з'являються нові школи, водяні свердловини, електричні підстанції, лікарні та культурні центри.

Ми налаштовані конструктивно взаємодіяти з іншими релігійними організаціями Африки.

Наші парафії отримують реєстрацію в повній відповідності до законодавства країн, де вони створюються. Хотів би особливо подякувати за це лідерам цих держав. Московський Патріархат відкритий до будь-яких ініціатив, спрямованих на благо людей, на творення миру та допомогу стражденним.

З любов'ю і повагою звертаючись до мешканців Африканського континенту, закликаю на вас благословення Боже. Господь нехай пошле народам ваших країн мир і благополуччя, а державним керівникам — мудрість, терпіння та міцність сил.

Сподіваюся, що нинішній форум сприятиме подальшому розвитку співпраці наших народів у всіх галузях суспільного життя.

Дякую вам за увагу та бажаю успіхів у роботі.

Джерело: https://mospat.ru/ua/news/90568/